中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° 690

	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Một năm	0$50	1$50	3$00	6$00
Các làng và phủ huyện	0$55	1$60	3$20	6$40
Các công-sở	0$60	1$75	3$50	7$00
Sáu tháng	0$55	1$60	3$20	6$40
Ba tháng	0$50	1$50	3$00	6$00
Một tháng	0$50	1$50	3$00	6$00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m068 de large

4e page
Une seule insertion . . . . 0$80 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion . . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một ngày Pasteur

Độc giả xem trong mục vô-tuyến-điện ở Bordeaux gửi sang ngày 22 Mars vừa rồi, chắc đã biết có một cái ngày rất vẻ vang, rất long trọng trong khắp cả các quận toàn nước Pháp cho đến các thuộc-địa Pháp như xứ ta cũng dự vào một phần về vang long trọng ấy là cái ngày Pasteur. Sao lại gọi là ngày Pasteur? Là cái ngày kỷ-niệm để nhắc nhở cho muôn một bậc khoa học đại danh, một bậc vị-nhân trong học giới đã phát-minh được nhiều điều mới lạ làm lợi cho nước, làm phúc cho đời, một người quốc-dân hết nghĩa-vụ với tổ-quốc, một ông chúa cứu thế có công với loài người, tức là Pasteur tiên-sinh vậy. Cái tên Pasteur tiên-sinh thì trong học-giới ta ai là chẳng nghe quen tai, đọc luôn miệng. Cái lịch sử, cái đức tính, cái sự nghiệp của tiên-sinh thì trong tờ báo này cũng đã có nhiều lần tự thuật rõ ràng rồi, đây không cần chép lại nữa. Ta chỉ nhân nói đến cái ngày Pasteur mà ta không thể không ngẫm nghĩ đến cái gương quí báu của tiên-sinh để rọi sáng trong học-giới khắp hoàn cầu, nhất là một nước mới được tiếp xúc cái học thuật tư-tưởng Đại-pháp như nước ta bây giờ. Xét trong một đời tiên sinh không phải có vị-vọng cao quí gì, có quyền thế hiển hách gì, lại thêm tiên sinh cũng là một cụ đồ già, ngoài tờ giấy ngọn bút, tiên sinh không hề biết có cái mùi phú quí là gì, ngoài cái quan đồ thư, cái phòng thí-nghiệm, tiên sinh không hề biết có gác tía lầu son, võng điều lọng bạc là gì, chỉ vì có cái chí cao-thượng, cái bụng đôn-đốc, cái sức chuyên cần mà làm nên được biết bao nhiêu là sự-nghiệp có ích cho nước, cho thế giới, cho nhân loại muôn đời, danh tiếng khắp hoàn cầu, công đức truyền muôn thuở như thế. Ta lại không thể không tự hỏi rằng trong những người đi học ở nước ta là những người cũng có vọng đồng mục học giả với tiên-sinh cả đây, phỏng có mong được người nào theo chân nối gót tiên sinh mà nước ao sau này trong lịch-sử nước nhà sẽ cũng có một cái ngày vẻ vang long-trọng như cái ngày Pasteur này không? Khỏi ra cái câu hỏi ấy mà ta luống những bán-khoăn trong dạ, ấy-náy trong lòng, không muốn chịu là không mà thật không sao nhận là có được.

Ôi! học cốt nhất là lập chí, có cái chí cao-thượng thì mới mong có cái sự nghiệp cao-thượng hơn người. Mà cái chí cao-thượng nhất của người học giả, chẳng phải là cái chí cứu quốc, cứu nhân loại rư? Tiên-sinh vì có cái chí cao thượng như thế nên mới làm được cái sự nghiệp ích cho nước, phúc cho đời. Nghe những câu tiên-sinh nói: « Tuy khoa học không có quốc-giới, mà nhà khoa-học thì ai cũng có quê hương; phàm những công việc của mình có ảnh hưởng lợi ích cho thế gian thì dù phải công-hiến cho tổ-quốc cả ». Lại những câu: « Ước ao rằng các dân-tộc trong thế giới biết đồng tâm hiệp lực với nhau, không phải đồng tâm hiệp lực để phá hoại thế giới, nhưng đồng tâm hiệp lực để xây đắp lấy thế-giới cho càng ngày càng đẹp đẽ vững bền ». Đủ thấy cái chí tiên-sinh cao-thượng là nhường nào! Nay thử hỏi cái chí của những người đi học ở nước ta thế nào? Ta đi học là học để mà kiếm lấy cái bằng nọ bằng kia, là học để mà mưu lấy một cái chức ghế ngồi bàn thực trong các sở công, là học để mà chuốc lấy một cái tiếng gọi hãnh diện trong phố phường làng xóm, ngoài cái mục-đích vinh thân phì gia, no cơm ấm áo, không còn cái mục-đích gì hơn nữa, không nói đến cứu nhân-loại là một cái sự nghiệp còn cao xa quá không sao với tới vội, ngay đến cái nước là một nơi sống gửi thác nhờ của mình, tỏ thực mình về trước mấy mươi đời kinh doanh tô tạo ra lấy, con cháu mình sau này mấy mươi đời trông cậy mượng vịa vào đấy, mà đương lúc bấy giờ lại chính là lúc người hèn của kém, từng chẳng hề có quan tâm đến dạng chút nào. Đã đành rằng người ta ai cũng có thân gia cai kẻ thân gia, ai cũng phải lo cho đứng từng thiếu, nhưng nếu cái chí cầu học mà chỉ khư khư ở trong một chỗ vụ con gà cho thì chẳng là hẹp hòi mà đê tiện lắm rư? Sự học là cái của báu thứ nhất ở trên đời, nhà học-giả cốt mong thu được cái của báu ấy để làm cái lợi-khí cứu đời giúp nước có phải chỉ để làm cái đồ cướp gạo mà thôi đâu; nhưng cái lợi cầu học đã là cái chí cướp gạo, mà cái học cũng chỉ là cái học cướp gạo mà thôi, còn mong gì có được cái sự nghiệp cao thượng hơn nữa.

Và chăng, làm gì cũng vậy, có cái chí suông chưa đủ, lại còn phải có cái bụng đôn-đốc, cái sức chuyên cần nữa thì cái chí mới thành. Tiên-sinh sở dĩ thành được cái chí cao-thượng kia là nhờ có cái bụng đôn đốc, cái sức chuyên cần của tiên-sinh nó làm hại tên kiện-tướng giúp tiên-sinh thu đồng toàn thắng đó. Từ năm tiên-sinh mười ba tuổi cho đến năm ta thề, trong sáu mươi năm trời rông rã, tiên-sinh không có một ngày nào ở không, suốt năm cặm cụi ở trong phòng thí-nghiệm, đêm nỗi có người đã chết đi tiên-sinh là « cây cột phòng thí nghiệm », mà nào tiên-sinh có biết chán biết mỏi bao giờ; cái bụng đôn-đốc, cái sức chuyên cần của tiên-sinh thật là hiếm có. Trong học-giới ta gián hoặc cũng có được ít người có cái hoài-bão phi-thường, muốn tự-bại ra ngoài lưu-tục, nhưng lại phải một cái thông-bệnh là cái tính chóng chán, cái thói ưa nhàn; thử hỏi trong mấy trăm người sau khi đã tốt nghiệp ở các trường, đã chiếm được một cái địa-vị chắc chắn rồi, vở được cái lương bổng túc dụng rồi, hỏ dễ đã có mấy người còn chịu giùi mài đèn sách, tìm-tòi cái học-lý mọ, nghiên-cứu cái học-thuyết kia? hỏ dễ đã có mấy người không tự cho là công thành danh toại, giờ những cách chơi bời sung-sướng, cho bõ với cái công phu cấp sách trong mấy năm trời? xem ngay ở Hà-nội ta là một chỗ nguồn suối học vấn trong cả nước này, ta có ý tò mò, những kịch-trường ca-quán, từa-sạn trà-lâu thì họp đàn vậy lũ, hết ngày nọ sang tháng kia, mà trong viện đồ-thư, trừ số người Tây ra, người mình đến xem sách mỗi đêm lác đác được độ năm mười kẻ. Coi thế thì đủ biết trong học-giới mình cứ gọi cho xứng cái tên một nhà học-giả dễ cũng chưa được mấy, đừng nói có mong nảy ra được những bậc thánh học giả như Pasteur tiên-sinh.

Trông người lại ngẫm đến ta, cũng tai mắt ấy, cũng tâm-tư ấy, cũng mang tiếng là người học giả, cái sự nghiệp cứu quốc, cứu nhân-loại tức là cái nợ qui tức của các người học-giả cũng có thể đi được tới nơi, con đường đó có ngăn cấm riêng chi một giống người mình. Ta khinh phục tiên sinh, ta phải cố cho có cái chí cao thượng, cái bụng tôn-đốc, cái sức chuyên cần của tiên-sinh, có công mài sắt có ngày nên kim, dù thiên tài không phải là cái vậ, để kiếm, ta chưa dám chắc có thể theo dõi được cái sự nghiệp của tiên sinh, nhưng cũng có thể làm được bổ-ích cho nước ta, cho người đồng loại ta một vài phần. Cái ngày Pasteur này chính là cái ngày phát phấn của ta đây.

T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 26 Mars 1923

Việc nước Ái nhĩ lan

Tin Dublin. — Quân lính và bọn khởi loạn xung đột nhau ở Wexford. Bốn người chết và nhiều người bị thương.

Paris, ngày 27 Mars 1923,

Việc nước Nga

Tòa án Cách-mệnh kết án xử tử hai vị giám-mục. Còn nhiều vị linh-mục bị giam.

Việc trong hạt trú-binh

Các quan Pháp đã bắt viên tướng nước Đức tên là Von Madra.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 27 Mars 1923

Tại hộ thượng-thư các miền giải thoát

Quan thượng-thư các miền giải thoát có công-bố một bức thư nói rằng các nhà bị nạn đã đặt hàng của các nhà kỹ-nghệ nước Đức tại các hạt trú binh.

Việc trong hạt trú binh

Tại các mỏ vẫn lấy than. Các quan chức tịch-biên than coke tại hai cái mỏ nữa. Pasteur kỳ-sư định mở hai cái xưởng nữa. Đi trong tuần lễ này lấy than coke. Như vậy, ngày 1er Avril cả thảy có bảy xưởng làm việc. Quan thượng thư bộ Bưu-điện có hạ lệnh cho các viên chức Bưu-điện trong hạt trú-binh không được đem thư-từ đến xở phát giấy-thông hành, thì ngoại-giao bộ thượng thư nước Bỉ phải tự nhận trông nom việc mang thư tin ấy đến chỗ đến nơi.

Mới rồi khám lại nhà một viên quan to về sở hỏa-xa có bắt được khí giới giấy má cùng là những đồ thờ ăn-cắp ở bên Pháp ngày trước.

Hiện tình nước Đức

Báo *Les Débats* có nói về hiện-tình nước Đức như sau này: Việc rối-loạn về đường chính trị trong nước Đức không phải là một cái ảnh-hưởng trực-tiếp của việc trú-binh trong hạt Rhur. Từ ngày đình chiến đến giờ, cái phong-trào ấy đã có rồi, thỉnh thoảng lại xuất hiện ra mà lắm khi cũng dữ dội. Chắc rằng vì viên thủ tướng Cano làm cho nước Đức phải cái cảnh khủng-hoảng ngày nay, nên bọn làm rối loạn lại thêm mối hi vọng, mà gây nên lắm sự lôi thôi. Nhưng sự rối loạn ấy là một cái chứng việc chính trị nước Đức không được yên ổn. Việc rối loạn đã có từ lâu, mà cũng còn lâu mới yên được.

Hoa-kỳ với nước Pháp

Hội *American field Service* có đặt tiệ cấp học-bổng cho học sinh tòng học tại các Cao-đẳng học-đường nước Pháp một là để kỷ-niệm trận-vong tử-sĩ, hai là để bồi đắp tình thân ái của các hội tri-thức của Hoa-kỳ và của nước Pháp. Năm nay có 12 cái học-bổng. Có lẽ nay mai sẽ tăng lên được 127, nghĩa là mỗi một hội-viên cấp một cái.

Việc nước Bỉ

Ngày hôm chủ-nhật có một nghìn người Anh đến thăm thành Ypres, và các nghĩa-địa người Anh trong miền ấy. Tại nghĩa-địa nhà binh có làm lễ. Ông thứ-dân nghị-viên Colart là kẻ-thường có đọc diễn-văn xung-tụng công-đức tử-sĩ nước Anh.

Hai quan Toàn quyền mới đã tới Bordeaux

Trong vô-tuyến-điện ngày hôm nay có nói quan Toàn-quyền mới xứ Đông pháp Merlin đại-thần, và quan Toàn-quyền mới xứ Tây-phi-châu Carde đại thần về Pháp đã tới Bordeaux.

Quan Toàn-quyền Merlin có nói rằng hiện-tình kinh-tế Tây-phi châu rất phát đạt. Nơi ấy công-hiến nay đã dồng. Sông cái đường bộ xe Kayes Bamako thành-công thì đường hỏa-xa ấy dài được 2.000 kilomètres.

Quan Toàn-quyền Merlin có nói xứ Cameroun ngài cai trị trước đây cũng thịnh đạt lắm. Trong năm 1922 xuất cảng được 1.000 tấn hạt palme, 2.000 tấn dầu palme, 4.000 tấn Cacao, 1.000 tấn cao-su, 2.000 tấn gỗ.

Nhà cửa của người Đức bị hãy hoại trong buổi chiến-tranh đã sửa sang lại cả.

Cái thứ bệnh riêng gọi là bệnh ngủ vẫn tìm cách trừ luôn.

Tin Trung-hoa

Ngày 20 Mars 1923

Hương-cảng đặc-điện

Tôn Dật-tiên-thống-thiếu-tập những yếu-nhân trong quân, chính, thương các giới và người đại-biểu của Trung-tác-Lâm ở tài-chính-sinh, để bàn về hai cái đại vấn-đề: nội-trái, tài-binh cùng các việc trọng-yếu khác. Lý-Liệt-Quân lĩnh chức biên-phòng đốc-biện ở Giang-tây và Phúc-kiến để điều-hòa quân Hứa-sùng-Trí và Lâm-hồ. Có tin rằng Thẩm-hồng-Anh đã liên-hợp với Trần-quỳnh-Minh, nhưng chưa được đích-thực. Hai nghịch quê-quân đã liên vào Quảng-đông.

Vận động tỉnh-trưởng

Ngụy-liên-Phương đã trở về Bảo-kinh, để vận-động muốn làm tỉnh-trưởng ở Hà-nam.

Tin Chu-tự-Tề

Chu-tự-Tề ở Thiên-tân nói chuyện với mọi người rằng: Từ đây trở đi, không hỏi chi đến việc chính-trị nữa, chỉ chuyên-chú về thực-nghiệp mà thôi.

Tin Trương thiệu-Tăng

Trương-thiệu-Tăng đã tuyên-ngôn rằng trước khi chưa thống-nhất thì không cấp huân-chương cho ai nữa.

Ý-kiến nghị-viện

Các nghị-viện đã phân nhiều vào yết-kiến Lưu-ân-Nguyên để hỏi về cách khoáng-sung thứ công-trái 12 năm.

Nghĩa quốc hạm giới

Ngoại-giao-bộ đã tư cho Nghĩa-quốc công-sứ yêu-cầu phải đem hạm-giới tạm bành bảo-quản, không được bán cho địa phương nào cả.

Tin Tô-truyền-Phương

Tôn-truyền-Phương điện cho Ngô-bội-Phu, tỏ ý muốn đóng quân tại Giang-tây, không muốn vào Phúc-kiến.

Lấy mắt lợn chữa mắt người

Nhà bác-sĩ nước Hoa kỳ tên là B. Morgan mới thí-nghiệm chữa một người mù một cách rất tài-tình. Số là ngày hội kỷ niệm 4 Juillet mới rồi, có một người con trai 18 tuổi đốt pháo thăng thiên, bị nổ hỏng cả hai con mắt.

Nhà bác-sĩ lấy mắt lợn mà cấy vào mắt người ấy. Việc ấy làm mất 50 phút đồng hồ thì xong. Bác-sĩ khoét mọng trong và mang ngoài mắt người mù đi, rồi lấy màng trong và màng ngoài mắt một con lợn được sáu tháng mà cấy vào mắt người ấy. Lúc khoét và cấy như thế, bác-sĩ chỉ cho thuốc tê chỗ gần mắt mà thôi. Bác-sĩ cũng đã lấy chất thấy-tinh-thể trong mắt người mù ra, nhưng bác-sĩ không thay thấy tinh thể của lợn vào, vì cứ như lời bác-sĩ thì sau này dùng kính cũng có thể được thấy-tinh-thể.

Hiện nay chưa biết việc chữa được hay không, nhưng bác-sĩ lấy làm chắc lắm.

Chuyện ma quỉ

Một buổi chiều ngày mùa đông, chú tôi cùng mấy ông bạn thân ngồi nói chuyện về ma quỉ. Nhân dịp thân-mẫu tôi nói rằng: « Tôi có chuyện này để tôi kể cho các ông nghe. » Ông đốc-tơ nói: « Tôi cũng có một chuyện. » Cha tôi cũng rằng: « Tôi đây cũng có. » Ông đốc-tơ lại nói: « Thôi này người nào kể chuyện của người ấy. Ta xem chuyện nào ghê nhất nào. Bà kể trước đi. » Thân-mẫu tôi bèn kể rằng:

Bà Dơ-du-Li mà các nhà văn-sĩ thường ca-tụng làm cho bà nổi danh lừng lẫy, là một người phụ-nữ đáng yêu đáng kính nhất trong thời thập-bát thế kỷ. Một lần, phu-nhân về quê thăm người bạn. Họ nói với phu-nhân rằng trong một gian phòng ở lâu đài của người bạn bà có một con ma đêm nào cũng đi đi lại lại trong ấy. Đã có một con hầu trông thấy nó mấy toàn đồ trắng cứ lẻ đi lẻ lại ở đọc bức tường dưới bóng mặt giăng. Nó lại nghe thấy một tiếng thở dài lâm cho rõ phải rùng mình ghê sợ; Bởi vậy đã lâu chẳng ai dám bước chân vào gian phòng ấy cả.

Bà Dơ-du-Li nói: « Tôi vốn không tin nhảm, tôi thiết tưởng những người đã khuất, không điện rồ ngu xuẩn gì mà lại đến làm cho người sống phải kinh hãi. » Người bạn bà nói: « Hiền hữu có dịp nào may để tỏ lòng can-đảm. Hiền-hữu có dám ngủ trong gian phòng ấy không? » Bà Dơ-du-Li nói: « Sao lại không dám, nếu có sự gì lạ lùng thì tôi lại được một chuyện làm mồi thiên tiểu-thuyết bằng văn-vần, xin hiền-hữu cho phép tôi đặng hiến-hữu một quyển nhé. » Nói đoạn, phu-nhân bảo dọn một cái giường vào trong gian phòng ấy cho phu-nhân ngủ. Đến nửa đêm, quả nhiên phu-nhân nghe tiếng có người dậy cửa vào phòng. Phu-nhân hỏi: « Ai đó? ». Con ma không đáp cứ tiến gần lại chỗ bà nằm. Bà Dơ-du Li vẫn vững dạ, không hề sợ hãi. Bà trông họ đến bên bà, bà bèn giơ hai tay ra xem mình con ma có thể nắm được không. Con ma thấy vậy bèn lại trở ra. Bà Dơ-du-Li sở sang nắm ngay được hai tai nó, thấy vừa dài vừa lắm lông, khiến cho bà cũng hơi lấy làm kinh lạ. Bà không dám rụt một tay lại để xờ xem mình nó thế nào, sợ nó lẫn thoát vì coi bộ con ma cũng muốn thoát thân lắm. Bà kêu lên rằng: « Có ai đấy không! Lại cả đây. Tôi nắm được tai con ma đây này! » Bà kêu rồi mà không thấy ai chạy đến cả, bà bèn gọi và kêu lên rõ to.

Bà cứ đứng như thế, tay cứ nắm chặt tai con ma mà con ma cứ cố kéo bà ra cửa. Được một chốc mới thấy người chạy đến, nhưng không ai dám vào trong phòng. Người bạn bà nói: « Bà làm sao thế? Ai dám vào đấy bây giờ. Tôi chết khiếp mất thôi. » Bà Dơ-du Li nói: « Bà đừng sợ, cứ vào đây Mau lên kẻo nó thoát được bây giờ. » Giữa lúc ấy, mọi người bỗng nghe thấy một tiếng rên lâm lâm. Bà Dơ-du-Li nói: « Mang gần cây đèn lại đây vậy. »

Khi họ chiếu đèn gần vào thì thấy bà Dơ-du-Li nắm hai tai một con chó thật to, lông trắng, thuộc về giống chó ở về dãy núi Bi-rê-nê (Pyrénées). Chó to coi bộ ung dung lắm. Nó vốn không thích ngủ ở ngoài, nên thường cứ lén vào trong gian phòng ấy tìm chỗ ngủ. Vì cu cậu bị họ tóm được nên bị bắt tội không dám cắn rằm lên mà cũng không dám chống cự lại mấy.

Mọi người trông thấy con ma ấy đều cười lăn lộn. Rồi Dơ-du-Li phu-nhân nói rằng: phu-nhân muốn yên nghỉ ở trong gian phòng ấy cho đến sáng để cho con ma ấy canh gác hộ.

Thân-mẫu tôi kể xong, ông đốc-tơ nói: « Câu chuyện vui thật. Bây giờ đến lượt tôi, cái chuyện tôi kể đây không hay bằng. Thân-mẫu tôi nói: « Ông cứ kể đi. » Ông đốc tơ bèn kể rằng:

Năm 1858, ở bên nước Anh có một vị quí phái thiếu-niên thừa hưởng gia-sản một tòa lâu đài cổ kỹ chung quanh toàn nói non bao bọc. Trong tòa lâu-đài ấy có một gian buồng không ai dám vào ngủ cả. Họ nói rằng ma thường hiện ra ở trong gian buồng xanh ấy. Họ gọi là buồng xanh bởi vì đồ đạc ở trong ấy cái gì cũng xanh cả: vải bọc tường, đèm cửa, vải bọc trần nhà, khăn phủ bàn ghế, v. v., cái gì cũng có sắc xanh. Từ khi chủ-nhân bị bệnh điên cuồng chết đi, không ai dám vào gian buồng ấy ngủ nữa. Nhưng người nhanh đem vào ngủ thì sáng ra người thì như người chết rồi, người nào kẻ ngẩn-ngơ, ai may quá thì cũng mất đến mấy tháng mới bình-phục được như thường.

Thiếu niên quí phái ngạo họ nói không tin, chẳng lại nghĩ rằng những chuyện ấy là họ bịa đặt ra để người chủ-nhân nào mà họ không muốn qui-lụy phải tránh xa tòa lâu-đài đó mà thôi, chứ có gì đâu. Ngay hôm chàng Mã-nguồn đến nhận tòa lâu đài ấy, chàng gọi ngay người quản-gia đến mà truyền rằng: « Tôi ở đây ít lâu, vậy ông bảo người dọn dẹp cái phòng xanh cho sạch sẽ để tôi ở ». Người quản-gia: « Thưa ngài, tôi e rằng xin tạm cho ngài hôm nay rồi lại làm cho ngài hối hận về sự ấy chăng. Trong buồng ấy có tiếng

chuyện kỳ quái ngài ở đấy thì tính mạng nghĩ khó giữ được toàn. » Mã mạnh nói: « Ông để nghe thăng lời tôi bảo đấy chứ? Chiều nay phải dọn dẹp cho xong đó. »

sách rơi ra một đám bụi xanh xanh. Ông danh-y nói: « Chính thuốc độc đây, không có chất nào độc hơn thứ này, nó vốn là chất thạch tín và đồng dung-hòa với nhau đó. » Mã Mạnh chết rồi tôi sẽ đến trước mặt ông ». Nói đoạn phu-nhân bước ra...

Từ khi bà tước bị tử binh, thấm thoắt đã được hăm bốn năm trời. Quan thống-chế bỗng bị bệnh nặng. Ông danh-y nói: « Chính thuốc độc đây, không có chất nào độc hơn thứ này, nó vốn là chất thạch tín và đồng dung-hòa với nhau đó. » Mã Mạnh

người có chí lớn mà cảm tới lòng vương bá chư hầu hay không? Cho nên người ở đời phải có chí mới nên, nếu không có chí ắt là vô dụng. Vua Hán-Quang-tử nói: « Phàm việc

VIỆC HANOI

Tòa án Trừng trị. — Sáng hôm nay, tòa án Trừng trị mở kỳ tòa bất thường xử những việc sau này:

Việc bắn chết người ở trên Tây hồ

— Vì bên nguyên xin rút đơn không

và chóng cả mặt. Chàng bèn sức ngồi cho yên nhưng mắt gần sáng mới ngủ được. Sáng ra những người ở trong lâu đài trông thấy mặt chàng nhợt nhạt ai cũng tưởng chàng bị bệnh sắp chết, thế mà thiện-nhiên quái-vật không làm gì hại chàng cả. Chàng cho là hoặc tại sự ăn thắp trong buồng ấy bổ hoàng đã gần nửa thế-kỷ rồi, hoặc gần đầy có nước tà thâm nên trong buồng ấy có đầy những côn-trùng độc.

Chàng lại gọi người quản gia đến bảo rằng : « Ông gọi thợ đến cho chỉ ủng lấp hết những hố so chung quanh đây đi và đốt một đống lửa rõ to để ở trong buồng cho khô ráo, thoáng khí. Vài hôm nữa, tôi lại vào ngủ đấy ». Người quản-gia nói : «Xin vâng mệnh, nhưng tôi trộc so rằng từ nay đến hôm ấy ngài nghĩ ra mà đổi ý lại, vì sự lợi hại đã hiển-nhiên ra đấy rồi ». Mê-mạnh không đáp lại, được mấy hôm lại thấy chàng sắp sửa vào ngủ trong buồng xanh một lần nữa. Người quản-gia nói : « Xin ngài cho phép tôi sai người canh gác ngài vậy » Mê-mạnh nói : Tôi muốn ở một mình. Tôi cấm không được ai bước chân vào trong buồng đó ». Nói đoạn, bước vào trong buồng rồi khép cửa cái thoa lại. Được mấy giờ đồng hồ bỗng nghe thấy tiếng rên ư ử. Nhưng vì có lệnh cấm nên không ai dám vào trong buồng cả. Tiếng rên nghe thấy mãi một lúc lâu rồi thấy im. Mọi người bèn đi ngủ. Sáng hôm sau, họ chờ mãi không thấy chủ-nhân dậy, họ lấy làm nghi lắm. Sau người quản-gia mở cửa buồng bước vào thì thấy Mê-Mạnh nằm xông xuýt trên giường mà mặt nhợt nhạt như đã chết rồi. Họ vội vàng cứu chữa nhưng không thấy hồi lại. Họ sợ ngực thấy mạch máu vẫn động đậy, họ bèn tết tả chạy đi mời thầy thuốc. May sao, ngay bên cạnh lâu đài khi hấy giờ có ông danh-y Tê sĩ-LÊ, họ bèn mời ông đến. Ông đến nơi dòng biết phương cứu cấp mãi một hồi lâu mới thấy Mê-Mạnh hồi lại. Chàng bèn kể lại cho ông Tê-sĩ LÊ nghe rằng :

Khi tôi ngủ thiếp đi rồi thì tôi bỗng thấy mình ở không biết lại tôi chiêm bao hay là tôi mơ màng — một con ma rất xanh, đứng trước mặt tôi, nhìn tôi chòng chọc rồi đề tựa rồi nhảy lên mình tôi, thực tay vào ngực tôi, cào khuấy mãi làm cho tôi khiếp quá».

Ông danh-y nói nói : « Thưa ngài, nếu ngài muốn thì tôi sẽ trừ khử được con quái ấy đi làm cho tính mệnh ngài hai lần xuýt nguy. » Mê Mạnh nói : « Ông làm thế nào? » Ông danh-y nói : « Ngài bị trúng độc đó » Mê Mạnh nói : « Ai đầu độc và đầu độc bằng cách nào? » Ông danh-y bèn đứng dậy, lại chỗ tủ sách, lấy một quyển rất rõ vài cái thì thấy ở quyển chết xanh vẽ ở vài ấy đã hóa vụn ra một thứ bụi nhỏ bay ra bám vào tất cả những đồ đạc trong buồng này. Bây giờ ngài vào ở đây, ngài đã đem cửa sổ, ngài làm rung động các đồ đạc, nên bụi xanh nó bay ra, ngài thở phải nó thành ra ngài bị trúng độc như thế đó. Còn như con ma xanh là tại ngực ngài và ốc ngài bị tức tối lắm, nên ngài thành ra mơ hoảng mà trông thành ra có đầy thôi, chứ thật ra thì làm gì có ma quỉ ».

Được ít lâu thiên-niên quí phái lại được mạnh như xưa, chàng bèn sai thảo một bức thư gửi về xứ hỏi thăm tin tức. Thân-mẫu bà trước vì mình già tuổi yếu không thể theo đi được, đành phải ở lại trong nước Ba-lan. Từ khi mẫu tử phân ly, bà có ngày đêm thương nhớ bà trước, nên một ngày một ốm yếu. Bà trước ở nước ngoài cũng ngày đêm thương nhớ mẫu thân, nhưng không biết làm thế nào được.

Chẳng bao lâu bà cụ thọ bệnh nặng. Bà trước nghe tin quên cả nỗi nguy nan hiểm trở, trực khắc lần về nhà hầu hạ thuốc thang cho từ-mẫu. Không ngờ một hôm lộ chuyện bà trước bị bắt. Họ khép bà trước vào tội giao thông với ngoại quốc và bắt chịu tử hình.

Thân mẫu bà trước sai người khiêng mình đến đ nh quan thống chế Ba-kỳ-Vỹ là người chấp chưởng cả binh-quyền, kêu oan cho bà trước mà rằng: « Con tôi nó liều mạng về đây là bỏ tính hiếu tử. Cho nó có tội nữa, ngài cũng nghĩ tình mà có thể tha cho nó được. Ngài nên nghĩ đến tôn mẫu mà đừng làm cho tôi phải đau khổ» Quan thống-chế nhắc đinh thế nào cũng không tha. Bà trước phu nhân tức giận đứng dậy kêu lên rằng. « Ông đã không thương tôi thì tôi tôi cũng chẳng thương ông đâu. Ông còn sống ngày nào thì tương tâm ông sẽ dày vò ông. Đến khi ông gần chết, ông nên nhớ đến Ba-vi-kỳ bà trước phu-nhân này. Lúc hấy giờ đi tôi còn sống hay đã

Scanned with CamScanner

Thân vàng ngọc mà vải than lấp bụi, nhào lộn trong trường tên đạn, liều tử sinh mà gây dựng được phong cương, bởi đại chí mới nên, bởi kiến trí mới đặng việc. Như vua Na-pô-lê-ông bước Đại-pháp, lúc đánh Áo-quốc, thì Áo-quốc có một viên đại tướng là Chi-a-nhỉ-Tư tài trí cũng xấp xỉ với Na-pô lê-ông. Đem khuynh quốc chi binh là chín muồi mà đánh. Na-pô-lê-ông ở bên I-ta-li kéo binh về cố hẹ muốn mà phải đánh với chín, trận nầy cả các nước bên Âu ai nấy đều lo cho Na-pô lê-ông đánh không lại. Lúc ấy lại gặp mùa đông, tại nhà Á-lô-bô tuyết xuống có vùng, chan chan trắng trời không thấy đất nào mà tới, lại thêm khí lạnh thấu xương. Cả thiên-hạ ai cũng phải ở nhà mặc đồ dày và bẹ lửa mà chưa hết lạnh. Vậy mà ông Na-bô lê-ông xua binh qua khỏi nhà Á-lô-bô thúc đánh quân Áo xử tan, bắt thẳng trận đó mà sau lấy được nước Áo. Như ông Joffre là Thống-soái của nước Pháp, lúc đánh với Đức tắc tại sông Mác-nô thì binh Đức-minh đã rằng chỉ hết rồi. Còn có một mình ngài gắng sức đánh mà đại thắng trận sông Mac, mới tỏa nhuệ khí của quân Đức-tặc đi, có phải có chí lớn mới nên việc lớn đó chăng?

Bởi vậy cho nên ông đại-hiền Mạnh-tử có nói rằng : «trí kỳ chí vô bạo kỳ khí », tức xưa đến nay, nước nào cũng vậy, dù nước nào ông thế, hễ có chí thì là anh-hùng, hào-kiệt quân-tử, trượng-phu, nếu không chí thì là phi loại, tiểu-nhân, côn-đồ, lưu-tử. Làm người mỗi người đều phải có một phẩm chung cùng với xã-hội, trong lối giao thức và chương-trình của xã-hội về tay Tạo-hóa giữ cầm, là vì Tạo hóa làm chánh chủ hội vậy. Cho nên mình là xã-hội, xã hội là mình, hễ mình muốn nên cho mình tất là làm nên cho xã-hội. Mà mình muốn làm nên cho mình thì phải làm sao? Thì phải lập chí sửa mình cho đừng dẫn được giáp gia cùng xã-hội. Lời ngạn ngữ của Pháp có câu như vậy : « muốn biết nước mạnh yếu thì xem đức hạnh của nhân dân nước ấy ». Nếu dân nước nào mà không học hành không chí khí, thì chỗi làm sao cho khỏi tiếng gái-mạn, dân nước nào mà không tài trí không kinh luân thì chạy sao khỏi vòng nô-lệ.

Nguyễn-thế-Ngọc.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản quán xin các ngài mua báo khi có việc gì cần thơ đòi hỏi báo-quán, thì cho biết cái số in ở tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho báo-quán cái giấy quán ký, để cho người làm sổ tìm kiếm. Vậy các ngài chưởng hay kỳ tên vẫn tắt, hoặc chữ giả, không sao đọc được. thành ra nhiều khi báo-quán không biết ai là tới lui.

Dư luận Nam-kỳ

Có chí mới nên

Làm người phải dưỡng chí phải lập chí có chí mới nên, mà có chí thì có đại chí chớ không nên có tiểu chí. Đại chí là học thì học cùng kinh tất nghiệp, đến chỗ tinh-anh, được tinh anh rồi nhân trong tinh-anh đó lại biến thông cho tinh anh thêm nữa. Buôn bán thì phải biết việt nào là kỵ-hóa, trận đó trong thương chiến cho lâu thông, tinh sao cho một vốn ra muôn lời, tinh sao được giàu bằng Nhà-nước. Làm ruộng thì phải biết trời mưa rằng, biết đất cạn sâu, mở mang ra khoảnh ro đồng ka, đường thiên mạch. nẻo cần cù để bờ cứu tai trời con thấy hạn. Làm thợ thì phải cho biết đóng thân cây trên gỗ, làm thợ phải chữa đẹo gồm tài. Như đời nhà Tấu có ấu thợ một là Trác Luân, đương làm thợ dưới đài, nghe chúa Hoàn-công đọc sách trên đài, bèn buông dìu lên tỏi : Bẩm Chúa-công, chẳng hay Chúa-công đọc sách chi mà đọc hoài như vậy? Hoàn công đáp rằng: Ta đọc sách của thánh hiền xưa. Trác Luân nói: Chúa công sinh ra đời cành tranh này, Chúa-công hãy chen lấn trong đường hơn thua yên mạnh, Chúa-công có ngày giờ đâu dư mà mắm-mó cái tấm-mắm của người xưa. Dẫu chuyện đời xưa thiệt hay thiệt giới đáng học đáng theo đi nữa; là Chúa-công cũng xem mà chơi, chớ làm theo cũng không giống được. Tỷ như tôi đây, làm nghề thợ đẽo gỗ, tay tôi đẽo con mắt của con tôi nó nhìn, rồi tôi buông ra tôi biểu nó đẽo theo cho y như vậy, mà nó đẽo còn không được thay, huống Chúa-công xem chuyện sách trăm đời làm chi vô ích. Hoàn-công khen Trác-Luân là thợ mộc mà có chí khôn hoàn, rất nên đại dụng. Phải là người phải dưỡng chí phải lập chí có chí mới nên, mà có chí thì có đại chí chớ không nên có tiểu chí. Đại chí là học thì học cùng kinh tất nghiệp, đến chỗ tinh-anh, được tinh anh rồi nhân trong tinh-anh đó lại biến thông cho tinh anh thêm nữa. Buôn bán thì phải biết việt nào là kỵ-hóa, trận đó trong thương chiến cho lâu thông, tinh sao cho một vốn ra muôn lời, tinh sao được giàu bằng Nhà-nước. Làm ruộng thì phải biết trời mưa rằng, biết đất cạn sâu, mở mang ra khoảnh ro đồng ka, đường thiên mạch. nẻo cần cù để bờ cứu tai trời con thấy hạn. Làm thợ thì phải cho biết đóng thân cây trên gỗ, làm thợ phải chữa đẹo gồm tài. Như đời nhà Tấu có ấu thợ một là Trác Luân, đương làm thợ dưới đài, nghe chúa Hoàn-công đọc sách trên đài, bèn buông dìu lên tỏi : Bẩm Chúa-công, chẳng hay Chúa-công đọc sách chi mà đọc hoài như vậy? Hoàn công đáp rằng: Ta đọc sách của thánh hiền xưa. Trác Luân nói: Chúa công sinh ra đời cành tranh này, Chúa-công hãy chen lấn trong đường hơn thua yên mạnh, Chúa-công có ngày giờ đâu dư mà mắm-mó cái tấm-mắm của người xưa. Dẫu chuyện đời xưa thiệt hay thiệt giới đáng học đáng theo đi nữa; là Chúa-công cũng xem mà chơi, chớ làm theo cũng không giống được. Tỷ như tôi đây, làm nghề thợ đẽo gỗ, tay tôi đẽo con mắt của con tôi nó nhìn, rồi tôi buông ra tôi biểu nó đẽo theo cho y như vậy, mà nó đẽo còn không được thay, huống Chúa-công xem chuyện sách trăm đời làm chi vô ích. Hoàn-công khen Trác-Luân là thợ mộc mà có chí khôn hoàn, rất nên đại dụng. Phải là

Ngày 27 ngài cùng quan Khâm-sứ Ai-lao thăm các nguyên Trấn-ninh. Ngài qua một đường trường hơn 200 kilomètres vừa giải đá vừa đất không. Nhân đường đi rất tốt, cho nên ngài đi về phía Luang Prabang được 75 kilomètres và đi thăm cả mỏ vàng.

Ngài lại đi thăm chỗ nuôi cừu và trường máy bay.

Sáng thứ năm thì quan Toàn-quyền sẽ ở Xiêng-khouang đi sớm. Buổi tối hôm ấy ngài sẽ đi xe-lửa riêng về Hanoi.

Lễ Phục-sinh. — Nhân ngày lễ Phục sinh (Pâques) này, các công sở đều nghỉ bốn ngày là thứ sáu 30, thứ bảy 31 Mars, chủ nhật 1er và thứ hai 2 Avril

Việc bầu cử nghị-viên tư-vấn. — Tòa Đốc-lý có bá cáo để nhắc lại rằng phàm các đơn ứng cử nghị-viên tư-vấn phải để tại tòa Đốc-lý ít ra chín 15 ngày trước vụ bầu cử là ngày 15 Avril 1923. (Điều thứ 7 và 30 nghị-định ngày 25 Mars 1913)

Vậy thì các đơn ấy phải nộp trước ngày 31 Mars 1923 là càng hạn.

***

Nay mai đã sắp tới kỳ bảo cử tư vấn nghị-viên. Đến hết ngày 30 này mới hết hạn đầu đơn song hiện nay cũng đã biết những ai ứng cử ở đâu rồi. Nghe đâu lại có ông định đầu đơn ứng cử trống không, không nói rõ xin ứng cử vào hạt nào cả, để đợi khi nào hết hạn đầu đơn, khi không có người ứng cử mới khai rõ ứng cử hạt nào, nhưng chẳng biết những kẻ đơn ứng cử như thế, có thể cho là đúng phép hay không.

Người quan lại. — M. Phạm-bá-Rong, án sát Bắc-kạn được phép nghỉ 21 ngày.

M. Bế-cao-Tung, tri châu Chợ-rã lên quyền Án-sát Bắc-kạn trong khi M. Phạm-bá-Rong nghỉ vắng.

M. Hoàng-v-Thông, thừa phái hạng nhì châu Chợ-rã (Bắc-kạn) lên quyền tri châu thay M. Bế-cao-Tung.

M Đỗ-kim-Ngọc, tri châu Định-hóa (Thái-nguyên) mới có nghị định đổi đi Bình-liên (Hải-ninh) nay được nghỉ 30 ngày.

Học trò ta tại Pháp. — Cậu Đỗ-đức-No, học-sinh tại trường Louis le Grand và cậu Đỗ-đức-Chung học sinh tại trường Charlemagne mỗi người được lĩnh một số tiền học-bổng là 2.000 francs để theo học trong năm 1922 1923.

Việc bắt thuốc phiện lậu. — Bản báo tiếp được bức thư sau nầy, vậy cứ nguyên-văn đăng báo, đợi khi xét lại lẽ nào, sẽ đính-chính sẽ đăng lại. — « Tôi xem quý-báo ngày 17 Mars nầy số 1797 ở trong việc Hanoi có đăng tin : « chuyến xe-lửa ở Lao-kay về, đến ga Gia lâm ; lính thương chánh lên khám bắt được hai gói thuốc phiện lậu ở trong toa chef de train ấy mới người chef de train ấy đã phải bắt, giải về Hanoi. »

Được tin ấy, tôi rất lấy làm kinh ngạc ; vì chính tôi cũng là chef de train, nay thấy anh em bạn đồng sự làm điều phi pháp, để đến nỗi có hại cho giá-trị của tất cả những bạn đồng-nghiệp. Việc ấy tuy ai làm ra tội, thì người ấy chịu ; nhưng xét ra thật cọ quan hệ cho tất cả đoàn thể chúng tôi. Vì thế nên vội hỏi sau chúng tôi có hỏi han, nghe ngóng, xem sự thể thực hư thế nào ? Thì tê ra đó là một tin đồn nhảm chớ chính chuyến xe-lửa hôm ấy có điều gì đâu. Vả lại cái kết-quả của những việc buôn bán trái luật, chúng tôi thường thường được mục-kích, còn lạ gì nữa mà dám bỏ chuyện ấy. Nếu không giả lời lại thì thật là có hại cho giá trị của tất cả đoàn thể bọn đồng-nghiệp chúng tôi.

Vậy nhờ quý-báo làm ơn đăng giùm mấy lời quê-kịch nầy lên báo chương cho. Xin cảm ơn trước.

Ng bá-Chiểu lại cáo

Việt - Nam Thanh - niên - hội. — Quan giáo-sư Jean Brunhes, ở trường Đại tập Paris, đang đi công-cử tuần-sát Viễn-đông, đã đến thăm hội Việt-Nam Thanh-niên chiều hôm thứ ba, có quan đốc Paul Monet và hội-đồng phái-viên nghênh-tiếp.

Quan giáo-sư thấy Hội chuyên về mục-đích luân-lý, giáo-dục, đạo đức trung-dung, thì ngài rất là vui mừng kính-phục, và tỏ ý khi nào có thì giờ sẽ đến thăm Hội một lần nữa lần lần. Thiên-niên hội-viên chúng tôi rất là hy-vọng dịp tốt được nghênh-tiếp ngài lần nữa, và rất cảm tạ ngài đã có bụng yêu mến chúng tôi mà đến thăm Hội, làm cho chúng tôi một điều vinh-dự vẻ vang lắm.

V. N. Th. N. H. lại cáo

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Chiến-y-Lộc 2 tháng tây ân treo.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng Điếu nhà hồn (Rue des Pipes) số nhà 9 tại Hanoi.
Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.
3502

Tiền tuất. — Mme Phan-thị-Nga, vợ góa M. Trần-v-Hanh, chánh ngũ phẩm kinh-lịch mất tại Hà-nội ngày 10 Decembre 1922.

Học bổng. — Các học-sinh có tên sau nầy mỗi tháng được một số tiền để học trong năm 1922—1923 :

Nguyễn-văn-Khang ở Hưng yên 3 p
Chu-văn-Chinh ở Thái-nguyên 3 p.
Dương-văn-Tinh — 3 p.

Tiền chi các khoản :
1° Thuế phường hát 110 p.00
2 Tiền đèn điện 26 56
3° Tiền làm rạp và chi phí vệt. . 73 80
Cộng là . . . 210 p 36
Còn lại độ lên quan Công-sứ bản tỉnh. 371 p.11

Những các quý quan liệt danh sau đây đã đến chứng kiến cuộc đấu kịch nầy Quan tư Deleau ở Đáp-cầu

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 20 NĂM
Máy tốt mà
rẻ châu-kinh
Mỗi cái kim có chất độ quang
Giá. . . . . 11 $ 50

HUILE-PEINTURES-VERNIS
MARQUE DEFUSSE

CÁC CUỘC ĐI XEM
然 SÁN-NHIÊN 粲
Tối thứ tư 28 Mars 1923
THANH-XÀ BẠCH-XÀ
Tối thứ năm 29 Mars 1923

№ 154 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

tBa-la-gia-luan Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả : PHẠM-HỮU-CHÍ

Trên các đầu người thì thấy có một cây cầu rất và những kỷ xí, là những cái biểu hiện thiệt-giống của tôn giáo. Dưới cây cầu rất và những cờ ấy, thì có một đám biết cơ man nào là những cờ thiên-nữ, ăn bận toàn đồ trắng, mình đeo đặc những hoa, dường như các cờ nương ở dưới bóng những vật thiêng liêng ấy vậy. Hai bên đường thì cờ linh đi đàu áp, trên ngọn súng và trên đầu giáo cũng có cắm những bó hoa Đỏ là một đám rước vậy.

Trong khi Đạt-ta-nhan và Bô-tô còn đang mải nhìn không chán mắt, nong lòng sốt ruột, chỉ muốn tiến lên, bỗng thấy một cỗ song loan rực rỡ đi đến, đứng trước thì cỗ đến trăm ông thầy dòng và đến trăm kẻ tòng đồ ; đi kèm hai bên song loan thì có hai ông Phó-giám-mục, một người thầy cả và mười hai người nhà thầy. Khúc hát thần-huyền tiếng nghe lanh lảnh, giọng hát này chắc là đã chọn trong tất cả các giọng hát của nước Pháp cũng như khi xưa ông quan tư-nhạc tất phải chọn lấy người nào là người to lớn lực lưỡng nhất trong nước vậy. Khúc hát thần-huyền này lại có bốn khúc hát thần-huyền khác nữa phụ họa thêm vào, dường như chỉ là những ứng vọng với nhau cho dư âm thêm ảnh ỏi, vang động đến cả những cửa kính của các nhà.

Trong song-loan ta thấy có một cái bộ mặt xanh xanh mà cao quí, mắt đen lay lấy, tóc điểm hoa râm, miệng nhỏ, cằm gỏi, trông có cái vẻ quả ngôn điềm đạm. Cái đầu rất là mĩ miều dường bệ ấy lại đội cái mũ giám mục vào, chẳng những là có cái độc-sắc cai-quyền mà thôi, lại thêm có cái vẻ tu-hành đắc đạo nữa.

Khi cái bộ mặt kiên căng ấy đi ngang qua trước mặt nhà ngụ-lâm thì nhà ngụ-lâm bỗng vô tâm mà reo lên rằng :

— A-la-mi !

Ông giám-mục đó bỗng thấy rùng mình, dường như đã nghe thấy tiếng gọi ấy, chẳng khác gì như người sắp chết mà được nghe thấy tiếng người cứu mệnh vậy. Bèn cất cái cặp mắt đen, lòng mi dài mà với vàng nhìn về cái pha có tiếng người reo ấy. Thoạt nhìn đã trông ngay thấy Bô-tô và Đạt-ta nhan. Một điều Đạt-ta nhan lấy làm ngạc nhiên nhất, là khi trông thấy A-ta-mi, thì A-la-mi bỗng đỏ mặt lên, rồi tức thì thu ngay cái bộ mặt quắc thước của ông chúa tể lại, mà ra cái bộ mặt hiền từ hữu ái của người bạn thân. Chắc bẫn là khi bấy giờ trong bụng A-la-mi tất tự vấn rằng :

— Làm sao mà Đạt-ta-nhan lại đứng với Bô-tô kia ? Hẳn đến đây làm chi vậy ?

A la-mi thấy Đạt-ta-nhan đương mắt nhìn mình không hề chớp mắt, thì bụng đã hiểu hết mọi điều ở trong trí Đạt-ta-nhan. A-la-mi vốn đã biết cái thông minh quí quyệt của bạn rồi, sự rằng đề cho bạn đoán ra được những điều vì ẩn của mình tại sao mà mình có sắc thẹn, tại sao mà mình lấy làm kinh ngạc Thực A-la-mi xưa nay bao giờ cũng có những điều bí mật của phái giấu diếm che đậy vậy. Bởi vậy cho nên đến sau thì A-la-mi cũng phải cố hết sức mà làm cho cái cặp mắt có ý đó xét kia, phải thôi đi đừng nhìn mình nữa, khác nào như ông tướng cầm quân đi đánh giặc, gặp phải một cái phảo-đài nào bất lợi cho thế quân mình thì dẫn có hao binh tổn tướng đến đâu cũng phải cố mà phá cho vỡ. Khi ấy A-la-mi bèn giơ cái bàn tay trắng nõn trắng nà ra, trên cái bàn tay ấy lại lấp lánh có viên bích ngọc nạm vào cái nhẫn giám-mục, vẫy tay làm giấu cáu rất rõi làm phép ban phúc lành cho hai người bạn. Song có lẽ bấy giờ Đạt-ta-nhan còn đang nghĩ vơ nghĩ vẩn, bụng dạ để đâu, chứ cũng không phải là có dám khinh nhờn phép chúa, mà thấy ông giám-mục làm phép ban phúc-lành cho như vậy, lại không cúi cổ xuống. Nhưng Bô-tô thấy vậy, bèn lấy tay ấn vào lưng bạn một cách thân thiết, thành thử đề đi bạn vuống đến tận đất. Đạt-ta-nhan cũng lưng, thiếu chút nữa thì đến ngã sấp xuống Trong khi ấy thì A-la-mi đã lượt đi khỏi, một cách rất là đường bệ.

Đạt-ta-nhan chỉ gọi là dụng đến đất thôi, rồi quay lại Bô-tô, mà đã chực dân những phát không lên. Nhưng cũng không sao mà cưỡng lại với cái ý muốn của ông Hộ-pháp ấy được. Bô chẳng qua cũng là cái lông mộ đạo nó xui ra vậy.

Và lại xưa nay cái lòi nói của Bô-tô vốn không phải là để mà yêu sức cho cái tâm thuật của mình, chỉ là để mà bỏ bỏ cho người ta biết hết ruột. Bô-tô nói :

Hãn chỉ làm phép ban phúc riêng cho hai anh em ta thế mà thôi. Thế là hẫn hoi tử tế lắm đấy, Thật là kẻ thiện nhân, là người trung hậu.

Đạt-ta-nhanh thì không đồng ý với bạn, nên không trả lời.

Bô-tô lại nói luôn rằng :

Ngô-huynh ơi, ngô-huynh coi đó mà xem. Hẫn đã nom thấy chúng ta, nên bảy giờ không bước từ từ ra cái kiểu đi rước như bồi nãy nữa, ấy đấy, ngô-huynh coi có phải bây giờ cái đám rước đi nhanh hơn trước không. A-la-mi hẫn cũng nóng muốn gặp mặt anh em ta để mà hôn anh em ta đấy.

Đạt-ta-nhan đáp to lên rằng :

— Có thế.

Rồi Đạt-ta-nhan lại nghĩ thầm rằng :

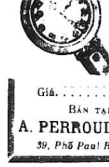
— Chẳng biết đâu cả, Chẳng biết rằng cái thằng Cáo-già ấy mà nó đã nom thấy mình, thế là nó có thì giờ dự bị sẵn để ứng tiếp mình rồi đó.

Nhưng khi ấy đám rước đã đi khỏi rồi, đường sá đã vắng người đi lại Đạt-ta-nhan và Bô-tô bèn đi chẳng đến đình giám-mục, thấy ở đó người đông ngàn ngịt, đứng xám vòng trong vòng ngoài, để chờ xem khi đức Giám-mục bồi đình. Sau khi hai anh em đã đi khỏi cửa đình chừng 10 phút thì thấy A-la-mi trở về, đường như một ông thắng tướng khải hoàn vậy ; quân lính thì bộ song song chảo như là chảo một ông đại-tướng ; dân sự thì cái đâu thì lễ đường như tỉnh bạn hữu, nghĩa là thầy trò, chứ không ra cách chào một lọa chép-chôi vậy.

A-la-mi nào cũng có cái giọng giống như những ông nghị viên La-mã, cứu nhà bao giờ cũng chật nich những khách. Khi đi đến đình thì thấy A-la-mi thì thầm gì với một bác thầy dòng chúng nữa phát. Bác thầy dòng ta lại chui đầu vào trong song-loan để nói chuyện cho được thật kín đáo. Rồi đó A-la-mi bước vào trong nhà, các cửa lại đóng lại, thiên hạ thì đều tản đi, song những tiếng hát và những tiếng cầu kinh thì vẫn còn thấy ảnh ỏi. Cái ngày hôm ấy thật là một ngày rực rỡ huy hoàng, mà hư ong dưới đất, về nhang trên trời, cả thành phố đều hấp thụ lấy cái hạnh phúc vui vẻ đầm ấm vậy. Đạt-ta nhan thấy dường như có một cái bàn tay vô hình vẽ ánh mà hiện hách oai linh, để rẫy khắp mọi nơi, những cái hương thơm ngào ngạt, lại tạo thành ra những cái hạnh phúc đính dáng êm vui vậy ; bụng bảo dạ rằng :

— Ở đời A-la-mi bây giờ to thực.

(Còn nữa)

HỌC VẼ. BẢO HÀNH 20 NĂM
Máy kỹ mã
15 chữ-kính
Mới và kim có chất dạ quang
Giá. . . . . 11 $ 50
Bán tại hiệu :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert. — HANOI
2009

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rát phổi, ho khan, hồ-hi-vi, vân vân : người ta thường mắc phải trong mùa nay.

Thứ dầu nguyên : 1 $ 75 một lítre. 0 $ 90 nửa lítre.
— viên : 0, 50 một lọ, dùng nồng được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng tiền, Hanoi.

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-cảm). Đau khắp cả thân-thể, rức-đầu, sổ-mũi, đau cổ họng, đau ngực ; nếu không biết cách chữa những ốm thì chết người như bỡn ! Nếu ai phải bệnh ấy, nên đến Bán-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0 $ 60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người ! Ai đã biết cũng chịu là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Trảng tiền, Hanoi.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài quyền-báo biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các hiệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho bổ không có lẽ lần gửi theo giấy mua thì báo-quán không biết. — Mua báo thì ông có thể gửi bằng tem hoặc bằng gửi thẳng tay hỏi đi cũng được.

Học bổng. — Các học-sinh có tên sau này mỗi tháng được một số tiền để học trong năm 1922—1923 :

Nguyễn-văn-Khang ở Hưng-yên 3 p.
Chu-văn-Chinh ở Thái-nguyên 3 p.
Dương-văn-Tinh — 3 p.

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay đọn một phòng riêng để tây thích các quí-khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tích hay ngồi chung ở đang nhà cũ nay cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả.

Giá bữa ăn như sau này :

Có rượu. . . 1 $ 20
Không — . . . 0.90

3531

Ngạch khán hộ. — M. Ng-đức-Thuận, khán hộ hạng tư ở Phú-thọ đổi đi Hà-giang thay M. Triệu-v-Pháp khán hộ hạng tư về Phú-thọ.

Mme Trương-thị-Sâm, khán hộ hạng tư ở Phú-thọ đổi đi Hà-đông. Mme Văn-thị-Lý, khán hộ tập sự ở Hà-giang đổi về Phú thọ.

Mme Ng thị-Hoi khán hộ ở Hải-dương đổi đi Lạng-sơn thay Mme Ng-thị-Họp đổi về Hải-dương.

M. Trần-v-Thọ, khán hộ Vĩnh-yên đổi về nhà thương Hanoi thay M. Trần-đình-Tư đổi đi Vĩnh-yên.

Mme Phan-thị-Vang khán hộ Ninh-bình được nghỉ giả hạn một năm không lương.

Chó cắn — Cậu Ng-chánh-Bính là học sinh nhà ở ngõ Bourrien đi qua phố Đỗ hữu-Vị bị một con chó cắn ông giáo Pe sloi cắn phải. Con chó ấy đã đem vào sở Thú-y xét xem có phải chó dại không.

MUỐN BÁN

Có hai cái máy trục-nước (a quai (pompes centrifuges) mới nguyên, một cái trục được 1300, một cái trục được 900 lần nước trong một giờ, lên cao được bảy thước, có để bằng gang để muốn mắc vào máy động-cơ chạy điện cũng được.

Muốn dùng động-cơ hai dây hoặc chạy điện (moteur triphasé ou courant) cũng được.

Hỏi tại Công-ty Điện-khí Đông-pháp ở Hà-nội.

NHÀ CHỚP BÓNG PALACE

Chương-trình trong tuần lễ

ECLAIR JOURNAL

Les cloches de Pâques

Phim vẽ mùi Gaumont

Hồi thứ 7 và thứ 8 vẽ

Chuyện LES ECUMEURS DU SUD
JOCKO LE SINGE MERVEILLEUX

VIỆC BẮC-KỲ

SƠN-TÂY

Nên trừ tiệt những quân du thủ du thực. — Bản quán tiếp được bài sau này, cứ nguyên văn đăng báo để quan trên xét mà trừ bọ cho dân.

Đêm hôm mồng sáu tháng hai Annam vừa, vào quãng nửa đêm, có một toán độ chừng 15 đứa, xông vào nhà một người tên là Ng-quang-Thân ở làng Ba-phác, lồng Lật-sài, phủ Quốc-oai, tỉnh Sơn-tây. Chúng mang đủ dáo, mác, gậy, tay - thước xông vào nhà đốt đuốc mà phá cướp. Chủ nhà đi vắng, chỉ có một người con gái, và mấy người dân bà ở nhà thôi, chúng liền trói đánh mấy người dân bà để khảo của. May người con gái lại mau chạy trốn sang bên nóc nhà hàng xóm, hô hoán làng xóm đến cứu. Mà quái lạ thay! người con gái kêu đến hơn một giờ đồng hồ mà chẳng thấy ai phó cứu cả, để cho quân cướp được tự do mà khảo người lấy của người ta. Tội nghiệp vợ người chủ nhà, mới ở Hanoi về, có bao nhiêu vàng, hoa, xuyến, hột, các đồ tư trang, và ít vốn liếng, đều bị chúng bóc lột lấy sạch cả, và lại bị chúng đánh một bữa dau.

Khi quân cướp vơ vét xong, kéo ra rồi, thì người con dân nhà chả ấy cởi được trói, chạy ra điếm sở kêu la đánh thức tuần-phiên, bấy giờ tuần-phiên mới chịu đi đuổi bắt, nhưng chẳng qua gần cũng bởi mấy kẻ đang ở trong vàng lấy mà ra.

Việc này mong rằng quan trên sẽ lưu tâm đến mà tra xét cho ra để trừng trị cho tiệt hết bọn du-đãng ấy đi, và lý-dịch tuần phiên từ rày cũng nên cẩn thận hơn, chớ để dân sự mỗi được yên ổn mà làm ăn.

Ng xuân-Trự lại cáo

BẮC-NINH

Muốn thuê một người coi Annam nhận việc dung cốt-min, đào đá, mỗi thước giá 10 $, đào ba cái đường ngầm trong mỏ than, giá tiền mỗi một thước 2 $ 50 hoặc 3 $ 00, và việc đào đất, đổ đất giá là 0 $ 25 một thước dung.

Ai muốn nhận làm, thì đến hỏi tại ông chủ nhiệm mỏ than Yên-Lập. 3549

ĐÁP-CẦU

Cuộc diễn kịch tại chợ Đáp-cầu để quyên tiền giúp những nhà bị bạo hỏa tai ở phố Vệ-an Bắc-ninh — Hội-đồng tổ chức chúng tôi xin có lời cảm ơn các quan các thân hào và thiện nam tín nữ ở trong hàng lĩnh đã có lòng từ thiện hoặc đến chứng kiến hoặc đã gửi tiền cho hội chúng tôi để cứu giúp đồng bào trong con hoạn nạn.

Cuộc diễn kịch này lập tại chợ, nên cách xếp đặt không được chỉnh đốn và trong mấy ngày hát các quí chức có lòng đoái tưởng đồng-bào mà đến xem đông lắm nên cách tiếp đãi không được mọi bề hoàn bảo, song vì tình liên lạc vì nghĩa tương thân mà các ngài đến chứng kiến cho, dẫu có điều gì sơ xuất thì cũng xin các ngài lấy lượng hải hà mà miễn thứ đi cho, vì là việc phúc chung tất cả.

Cuộc diễn kịch trong ba tối trừ tiền chi phí các khoản còn lại 371 p.11 thì chúng tôi đã để lên quan Công-sứ bản tỉnh để ngài phân phát cho các khổ-chủ.

Sau đây chúng tôi xin liệt kê các khoản chi thu để các ngài nhân lãm.

1	Tiền đóng của 47 ông bội-viên (mỗi ông 2 p.)	94 p 00
2	Tiền bán vé được	428 47
3	Tiền quyên ở trong rạp	25 00
4	Tiền các quan giáp cho	
	Quan chánh Công-sứ Lehé Bắc-ninh. . .	5 p.
	Nhà máy gạch Đáp-cầu.	5 p.
	Quan Docteur Bongier Bắc-ninh. . .	2
	Ông Gougnenheim Đáp-cầu. . .	2
	Quan huyện Yên-phong	3
	— Võ-giàng. .	3
	— Tiên-du...	3
	Ông sếp Khang ở sở Lục-lộ (Bắc-ninh .	2
	Ông phán Bế ở sở Lục-lộ (Bắc-ninh). .	1
	Ông Vĩnh-sinh buôn bán ở (Bắc-ninh) .	1
	Bà huyện Yên-phong	5 p.
	Bà đồ Mỹ buôn bán ở (Bắc-ninh)	2 p.
		34 p.00
Tiền thu được cộng là :		581 p.47

MỚI XUẤT BẢN :

MAI-NƯƠNG LỆ-CỐT

(MANON LESCAUT)

Soạn-giả : L'ABBÉ PRÉVOST
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH

In bằng chữ mới, giấy tốt, dày 290 trang

Giá bán, mỗi quyển. . . . . 0 $ 50
Tiềnước, mỗi quyển . . . . . 0 . 14

Ngài nào mua, xin gửi thư và măng-đa cho bản-quán

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Một tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư.

Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 97, SAIGON

Giá mua đứng niên 8 $ 00

Thực là một tập báo nói riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi nghiệp
Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lẽ nói rất dễ dàng lý-thú,

Hiệu GIU-ÍCH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây lấy đủ các mùi đặt dấu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, có viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

Hiệu

然 SÁN-NHIÊN 祭

Tối thứ tư 28 Mars 1923
THANH-XÀ BẠCH-XÀ

Tối thứ năm 29 Mars 1923
LƯU-BÌNH DƯƠNG-LỄ

Tối thứ sáu 30 Mars 1923
Diễn hai tích :

Một tích chèo cổ — *Một tích tuồng rất khó*

Tích thứ nhất
KIM-VÂN-KIỀU

Tích thứ hai
NGUYỄN-HANH LỢI-TRINH

Là một tích tuồng khó. — Toàn trẻ con diễn rất khéo.

Tối thứ bảy 31 Mars 1923
NHỊ-ĐỘ-MAI
(Bỏ-Thân báo tin)

Tối chỗ nhật sẽ diễn hồi tiếp theo

Đồng-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT
BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng gỗ ghép không bao giờ mọt.

Mỗi cái 15 $ 00

Cước tính thực rẻ

TONG-YUNE-TAI
47, Phố Hàng Ngang ◉ HANOI.

Cao 16 cm Ngang 27 — 2049

Cao 17 cm Ngang 27 —

敬 此 佛 必 得 點 堂 春 藥

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở nhân-phong này, rất thơm sạch mũi, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, đã ra phải lở sẩu quáng sẩu tương sài chàm nam khoét, thấm lâu ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bôi đau khỏi cả, lọ nhỏ giá 0 $ 50, lọ nhỡ giá 0 $ 80, lọ vừa giá 0 $ 15, mua buôn chiếu cố trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc sao răng, khuốc đan bọng kinh niên, thuốc bảo thiện hoàn, đều là bản-hiệu một tinh chế ra cả, mà bộ Bôi-chợ Hanoi vừa rồi bản được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng thuốc cảo tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua buôn có bán lẻ. Các nơi đã ăn-định có bán bộ như sau này : hiệu *Mae-Binh-Tuy*, 158, phố hàng Bông, số bán buôn lẻ, 63, phố hàng Đồng, hiệu *Sinh-Hóa-Đường*, 53, hàng Bông, nhà in *Đông-Minh Ấn-quán*, 63, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp Ấn-quán*, 42, phố Hà Nhàn-hiêm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán sao-lăn và hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành*, hiệu *Hạnh-Hoa-Đường* bán bảo chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chụp ảnh, 13, hàng Điếu, hiệu *Vạn Xuân-Đường* tân 12, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Giu-Long*, 15, phố Tiền-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 60, hàng Bè, hiệu *QuảngLợi* 23 vi hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Chợ nhỏ cũ, hiệu *Vinh-Xương*, 27, Ba-trang, hiệu *Phương-Đình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*; 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 37 hàng Bát-đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 61, và hiệu *Hưng-Tường*, 63, Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 33, phố Khánh Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Lịch* 39, hàng Kênh Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Tân thái tỉnh Thái bay, hiệu *Đức-xương* phố Việt lợi tỉnh Thái tri, hiệu *Đức-Phong*, 165, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Xuyên-Chi*, số may áo tỉnh Yên-nam, hiệu *Sui-Cheong*, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán hộ có thuốc thấp sao ngoài, và các thuốc cần dùng khác nữa, đều công hiệu cả. Xin cảm ơn quí-khách nhiều ố.

Bản-hiệu VĂN-XUÂN-ĐƯỜNG
Ở Lỉ. phố Tiền-an, tỉnh Bắc-ninh (Tonkin)
Cần bánh

Có bán kim-tiền và ngân-tiền

Trong chùa Hương tích này có bán không đồng tiền mà kim tiền cũng ngân tiền. Mắt trước có khắc tượng nữa mình đức Phật Nam hải Quan âm. Mặt trái có hình chữ *Hương tích Quan-âm* chung có cả dấy kim tiền đi đeo.

Những đồng tiền này trước khi bán, có đàng lên công Phật, đeo rất khước, bình nhơn có đeo Phật ở trên đầu trên cổ luôn luôn mà lại có về nhà quan cũng không khác gì một thứ kim liền ngân liền của vua ban vậy.

Giá bán :
Kim tiền 0 p 80 một đồng
Ngân tiền 0 p 80 một đồng
3565

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhớ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ treo chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Hội Khai-trí tiến-đức mở cuộc đấu-xảo mỹ-thuật

Hội Khai-trí tiến-đức định mở một cuộc đấu-xảo mỹ-thuật để giúp cho các nghề khéo nước Nam chấn-hưng lên và giữ lấy lẽ tối đẹp của các tay thợ giỏi đời xưa.

Cuộc đấu-xảo này là đấu-xảo các mỹ-nghệ có thực-dụng, vì Hội Khai-trí tự nghĩ rằng về cái kiểu nhã đẹp, chế cái đồ dùng khéo cũng thuộc về mỹ-thuật như chạm pho tượng hay là vẽ bức tranh vậy. Thế nào gọi là mỹ-thuật ? Mỹ-thuật là chế ra một cái đồ gì phải sáng nghĩ cho thành-thực, phải diễn tả cho khôn khéo, phải định cho rõ ràng đồ ấy dùng để việc gì và chế tạo làm sao cho xứng đáng với việc ấy, lại phải kén chọn cái vật liệu gì mà làm cho được thật xứng-đáng. Nói tóm lại thời một cái đồ gì, muốn cho có thể gọi được là đồ mỹ-thuật, phải làm thế nào cho không thêm không bớt được tí gì, nếu thêm hay bớt thì nó giảm mất cái hình-dung ý-tứ đi. Bởi thế nên chớ tưởng rằng cứ tô-điểm nhiều là đẹp đâu, thường có khi làm rộn nét quá lại mất cả cái vẻ điều-hòa mà làm giảm mất tinh-thần đi.

• Tuy Hội Khai-trí định mở riêng cuộc đấu-xảo này cho những tay thợ khéo trong nước, nhưng khéo nhất thường vẫn là những tay mỹ-thuật đại-gia, càng được dự và những bức họa, những pho tượng không nhận đâu. Nhưng Hội thiết nghĩ rằng đời nào cũng vậy, nước nào cũng vậy, gây nên một nền mỹ thuật có đặc-sắc phần nhiều là ở công-phu những thợ-thuyền mà ra. Thử trông xa nhìn rộng ra các nước Đông Tây, mà xét xem những đời mỹ-thuật rất thịnh, có phải phần nhiều là gốc ở các nghề thực-dụng trong dân-gian không ? Vậy thời cuộc đấu-xảo này phải lựa lọc lấy những đồ giản-dị dễ coi, nhưng hình-thức phải cho công-xảo và phải cho thiết-thực với sự thường dùng. Ở Bắc-kỳ ta cũng như ở Đại-pháp và ở các nước, lúc đầu bao giờ cũng phải lựa-lọc như thế. Vậy thời nào là những tay thợ khéo trong nước, nào là các ông coi ông phó các nghề, nên gắng sức mà chấn hưng cho các mỹ-nghệ ở xứ này ! Nên tỏ cho bọn tân-tiến sau này biết rằng : *nhất nghệ thinh nhất thân vinh*, và ở đời không gì quí bằng làm được cái đồ hay đồ khéo.

Ngày nào mở đấu-xảo và kỳ-hạn bao nhiêu, sau này Hội sẽ công-bố, nhưng hiện nay ai muốn đấu-xảo và định đấu-xảo gì, xin cho Hội biết trước, hoặc có hỏi han gì xin cứ viết thư cho Hội.

• *Hội Khai-trí tiến-đức*

TRUNG BẮC TÂN VĂN

TAM-TỈNH Y-QUÁN Bảo-định-Mai dịt Kim-Bài

Do Thư Viện Hoàng Cưu HS Petrus Ký (Tổ Hợp Hoàng Trọng Quyền) Sưu Tầm Và Giới Thiệu Trên Trang Web Báo Xưa Tiếng Việt

Cũng các thứ thuốc đặc-biệt rất thần biệt ai uống cũng khỏi :

Bạch-trọc, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng. Ống thụt 5 hào, thuốc tinh 3 hào.

Đàn ông mộng tinh, di tinh, lậu tinh, loãng tinh, đái buốt, đau lưng, đauức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phù thũng,.. cả chuông, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đới, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Bảng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu mục, đau mắt mảng mộng, mỗi chai 2 hào. 2087

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Nhiều người cứ tưởng bệnh khí hư không can-hệ gì cho lắm, không cần phải chữa, tự nhiên bệnh cũng khỏe khỏi. Khi bị bệnh thì người ta thấy bức rức khó chịu, mà khi đi tiểu tiện thì đau đớn lạ lùng. Lúc đó uống một ít thuốc ít thấy đỡ chịu, đã tưởng rằng khỏi rồi. Ấy thực là lầm to vậy. Bệnh khí hư sinh ra nhiều nỗi khó khăn. Sưng bàng-quang mà sinh ra đi tiểu tiện luôn ; sưng nhiệp-hộiuyễn mà làm cho sống buồi mới miệu-quản ngắn mất đường tiểu tiện. Những dịch-hoàn cũng sưng lên mà làm đến tuyệt sản đi được. Các bệnh ấy làm cho đầu gối sưng lên, mà người đau không thể cựa cạy được. Mà đàn bà thì sinh ra các bệnh phụ bộ, cũng là bệnh tuyệt sản và sau sinh ra lắm nặng. Người ta đã mắc bệnh khí hư cần phải điều trị, mà lại cần phải có thứ thuốc nào chắc chắn, thuốc nào sống hiệu, ấy chính là thứ thuốc *Santal monal*. Các quan lương-y đã công-nhận thuốc *Santal monal* là một thứ thuốc rất tốt, hiện các nhà thương ở thế-giới này đã có dùng khắp cả. Thuốc này chữa bệnh khí hư thì thực là thần tình, bất đầu lại tránh khỏi được những nỗi khó khăn và làm cho máu-thủy thành ra xanh, rửa sạch các cơ-quan bài-tiết.

Có các hàng bào chế to đều có bán cả. 2086

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cái giấy quán báo, chứa tại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được, để chi tiền giấy quán khắc.

Nếu ai không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nặng hơn.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

Bản-hiệu báu buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi bản điều gì xin cứ viết thư cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ống nếp số 367 2073

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Société Fse de Transports — Hanoi

7, Boulevard Bobillot, 7.

Téléphone N° 9 3 2008

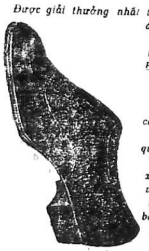

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐÓNG GIẦY

Số 43, phố Xe-điện (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng gửi khách muốn xem xin viết thư về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

Chủ nhật mồng một tháng tư tây và những hôm sau này

Có BÁN NHỮNG THỨ HÀNG SAU NÀY :

(Noong, chão, bát, đĩa, cốc, vân vân

đồ hàng sắt và cô đi a kê.

Có quạt máy hiệu MARELLI mới sang

GIÁ THỰC PHẨM

Có nhiều rượu nho bán giá thực rẻ hơn các hiệu khác.

Xin xem giấy khai giá và chỗ bầy hàng

Đó rầy lại sắp đến mùa bức nóng, và lại sắp sinh ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh lở vân vân... cùng là bệnh đau xương và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc độc nhất vô song, để trị các bệnh ấy.

Cũng lại một thứ thuốc thần hiệu để trị bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gò-đa trông sang, Hanoi

華 PAO-VA 寶

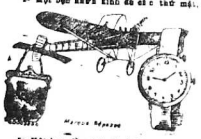
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới sắp sang 1° Một bọn đồ ngọc rất tốt, như là quả cầu chạm rồng, vàng, điếu bát thuốc lá, đèn, vân vân.

2° Một bọn nhiều kinh đủ cỡ to nhỏ, mắt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt nhỏ lá cây, vân vân. Lại có cả nhiều kính gọng bằng vàng lấy, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân ; quý khách đến hỏi mà đeo xem những kính nào tùy theo phép về sinh làm lấy.

3° Một bọn đồng-hồ quả quýt đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chậm cảm, vân vân.

4° Một bọn chiếu sợ, đến sợ, lọ sợ, hài sợ, bộ sợ để thầy-tiên hay là bầy cảnh cũng được và tờ bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang bổ năm sẽ trên này chúng tôi xin bán bé giá, mong cậy các quý-khách chiếu cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, chân bàn, ngọc ngà, vàng thì khi nào sẽ, chắc các quí khách cũng đã tường cả rồi.

Kính-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

3022

Bộ 104

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp pha-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... *Phi-giao* hoàng hận nghe hai quốc-cữu nói như thế, bấy giờ mới vui cười mà rằng : « Nếu anh em ta biết chúng nhau một lòng thì còn nói chi nữa ! ». Vì thế nên mới có đạo thánh chỉ này. Hai quốc-cữu lại gởi lời tới đốn bẩm vương-gia và vương-phi hãy cứ yên lòng, đợi khi thượng-hoàng về triều, bấy giờ sẽ được thị-phi biện-bạch.

Vợ chồng *Hùng-hiệu* lầm-nhầm gật đầu mà rằng :

— Nếu vậy thì mới không hồ-thẹn là con nhà *Hoàng-phủ* !

Lã-xương lại xin phép được yết-kiến *Phi-loan* quận-chúa. Vợ chồng *Hùng-hiệu* truyền gọi *Phi-loan* quận-chúa ra. *Lã-xương* nói :

— Dạ dám bẩm quận-chúa ! thái-hậu và *Mạnh* vương phi nếu trông thấy quận chúa làm-lũ như thế này, ắt lấy làm đau lòng. Nhưng thôi, quận chúa cũng chớ nên các trời, chẳng qua chỉ tại *Phi-giao* hoàng-hậu gây ra cái tai nạn này. *Phi-giao* hoàng-hậu thật là một người nhẫn tâm tai quá.

Nói xong, lại thò tay vào trong mình, lấy ra một phong thư trao cho *Phi-loan* quận-chúa mà rằng :

— Đây là phong thư của hai quốc-cữu gửi cho quận-chúa đó. Xin quận-chúa mở xem rồi y kế mà thi-hành.

Phi loan quận-chúa cầm lấy phong thư, không hề mở xem, liền xé nhỏ ra, rồi khóc mà bảo rằng :

— Ta nhờ nhà-ngươi nói với quốc-thái và hai quốc-cữu, bảy giờ không nên hỏi-han gì đến ta cả, chỉ nên nghĩ kế làm sao khiến cho họ *Hùng* được ra khỏi chốn này. Cứ như bây giờ thì dù quốc-cữu đến đấy, tôi cũng không tiếp. Tôi là một người có tội, bao giờ họ *Hùng* được ân-xá, bấy giờ tôi mới dám ra. Nếu hai quốc cữu có nghĩ tình chị em cốt-nhục trong nhà thì xin lấy việc nước làm trọng.

Phi loan quận-chúa nói xong, lại vật mình lăn khóc. *Hùng-hiệu* và *Vệ-dũng-nga* cũng ứa nước mắt khóc, rồi đỡ dậy mà bảo rằng :

— Điệt-nữ ơi ! cái lòng trung-thành của điệt-nữ, ta lấy làm cảm-phục lắm !

Lã-xương cũng tìm lời khuyên-giải *Phi-loan* quận-chúa mà rằng :

— Quận chúa cứ yên lòng, mấy lời của quận-chúa nói, tôi sẽ xin bẩm với hai quốc-cữu.

Nói xong, các-tử lui ra. Lại nói chuyện *Hùng-khởi-thần* theo *Mạnh-khởi* về *Vân-nam*, trong khi đi đường luống những thở than khóc-lóc. Ngày giờ thấm-thoắt, bỗng đã cuối thu. Bấy giờ thuyền tới phủ *Giang-ninh*. *Mạnh-khởi* vào thành dự tiệc, *Hùng khởi thần* một mình ngồi ở dưới thuyền nghĩ quanh nghĩ quẩn : ngày nay cả cha ta đều phải vào ngục-thất, chỉ có một mình ta lánh nạn tới đây. Nhưng tham sống mà xa-cách mẹ cha, chẳng thà liều chết cho được anm vẫy dưới gối. Nay nhân lúc anh *Mạnh khởi* ta vào trong thành vắng, chi bằng ta buông thuyền tiến kinh, rồi tình nguyện đầu giam cho được gặp mặt cha mẹ. Ngặt vì nỗi còn có *Chu-thông* theo đó, ắn là ta phải lập kế mà sai hắn đi chỗ khác mới xong việc được.

Hùng khởi-thần nghĩ vậy, mới gọi *Chu-thông* mà bảo rằng :

— Bây giờ anh *Mạnh-khởi* ta đi vắng, nhà ngươi nên mua giúp ta mấy thứ thực-phẩm gì để ta uống rượu cho đỡ buồn.

Chu thông nói :

—Các thứ thực-phẩm trong thuyền đều có sẵn cả, cần chi mà phải đi mua.

Hùng-khởi thần nói :

— Ta ăn khó khan lắm, không thể chịu được, trong lòng rất lấy làm phiền muộn. Ta chỉ muốn ăn một vài quả lê hay quả cam gì đó mà thôi.

Chu-thông nói :

— Nếu vậy để tôi xin lên bờ đi mua.

Chu-thông nói xong vội vàng cầm tiền đi ngay. Bấy giờ các thủy thủ đều đi vắng cả, gia tướng nhà họ *Mạnh* cũng đều đi theo hầu *Mạnh-khởi*, chỉ còn có một đứa tiểu đồng ở thuyền.

Hùng-khởi thần tức-khắc cởi thuyền buông theo dòng nước, dầu muốn tiến Kinh, nhưng chẳng biết tiến Kinh đi lối nào. Lại sợ người nhà họ *Mạnh* đuổi theo, mới lái thuyền vào một nơi rừng rậm ở phía chân núi.

Hùng-khởi-thần cầm thuyền bỏ đó, rồi lốp-ngốp trèo lên, rượt đồi như cáo, vừa trèo vừa thở, nghe trong mình đã thấy mệt-nhọc, mồ-hôi vã đầm. Bấy giờ trời tối đen, gió động cành cây, có tiếng sột-soạt.

Hùng-khởi-thần nghĩ thầm : quái-lạ ! hay là có giống súi-lang hổ-báo chi đây ! nếu vậy thì ta khó lòng sinh toàn được. Thôi thôi, cũng liều một chết, ai ngờ ta lại về trước ở nơi chốn suối mà đợi hai thằn.

Hùng-khởi thần một quả, không thể đi được nữa, chịu nằm lăn ra đấy. Đang trong khi mơ-mơ màng-màng thì bỗng nghe có tiếng người lao-nhao : kẻ thì bảo người này chết rồi, kẻ thì bảo mất hãy còn mở.

Chúng soi đèn đốt đuốc đến mà khám trong mình *Hùng-khởi-thần*, thấy có liền bọc đều chia nhau mà lấy. Chúng lại khám thấy bức tranh « Bách-mỹ », cũng lấy đem đi. *Hùng-khởi-thần* cố gượng ngồi dậy, trông thấy ở trên đỉnh núi ánh lửa sáng rực lại nghe có người bàn nói, không hiểu câu gì.

Hùng-khởi thần nghĩ thầm : Bọn này chắc là bọn kẻ cướp, nếu chúng bắt ta, quyết không khỏi nào để cho ta được toàn. Chi bằng ta nhân lúc chúng quay đi này mà liền trốn một nơi, hoa may mới khỏi chết.

Hùng-khởi-thần nghĩ vậy, liền dóng dậy toan chạy, nhưng bước không vững, lại ngã gục xuống đấy. Chúng thấy vậy, kéo ồ cả đến, bảo nhau bắt lấy, để đem về nộp lão-gia.

Bấy giờ chúng xúm lại khiêng *Hùng-khởi-thần*, đem lên trên đỉnh núi. Khi lên tới nơi, *Hùng-khởi-thần* mở mắt ra nhìn, trông thấy một viên võ-tướng quần thân-thể tráng-kiện, tức độ ngoài 40 tuổi. Mình mặc áo 16-bảo, lưng đeo cung tên, lại có mấy chục gia-binh đứng sắp hàng xung quanh.

Viên tướng-quân ấy đang cầm bức tranh « Bách-mỹ » mà ngâm-nghía. Chúng đặt *Hùng-khởi-thần* xuống đấy, rồi qui bẩm rằng :

— Dạ dám bẩm lão gia ! chính người này lấy trộm bức tranh « Bách-mỹ », chúng tôi đã bắt đem về đây, để lão-gia xử-phán.

Viên tướng-quân ấy nhìn mặt *Hùng-khởi thần*, có ý ngần-ngại, ngờ là người sanh mình, nhưng vì cách biệt đã 6 năm nay, cho nên chưa nhận được chắc. Bấy giờ cũng giả-cách nổi giận mà mắng rằng :

— Đứa gian-tặc kia, bay lấy trộm bức tranh « Bách-mỹ », trong lấy nhiều lâu, lẫn trốn nơi nào, ngày nay bổng lại sa vào tay ta, thế mới thật là lưới trời khó tránh vậy. Họ tên là gì ? Bây phải mau mau thú thực !

(Còn nữa)

Certifié l'insertion — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1807 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ NĂM 29 MARS 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

HANOI

ANNONCES